

Ankara Sanayi Odası

**2023 YILI
İHRACAT RAKAMLARI
DEĞERLENDİRME RAPORU**

İHRACAT DESTEK OFİSİ

Şubat 2024

GİRİŞ

“Başkenti yenilikçi ve sürdürülebilir şekilde yüksek katma değer üreten lider sanayi ve teknoloji kenti haline getirmek” vizyonu ile Ankara Sanayi Odası (ASO), Ankara sanayisinin çevreye duyarlı biçimde yüksek katma değer üretmesine, yenilikçi ve yüksek teknoloji üretim yoluyla verimliliğin ve rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlamak üzere çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir.

Üyelerimizin uluslararası pazarlardaki faaliyetlerine destek olmak ve böylece Ankara ili ihracatının artmasına katkı sağlamak da Odamızca yürütülen ana faaliyet alanlarından birisidir.

İhracatçı olmayan ancak ihracat potansiyeli yüksek olan üyelerimiz ile ihracatta rekabet edebilirliğini artırmak isteyen üyelerimize yol gösterici olmak ve ilerlemelerine yardımcı olmak amacıyla 2018 yılında Ticaret Bakanlığı ve TOBB önderliğinde Odamızda **İhracat Destek Ofisi** kurulmuştur. Ofisin görev ve sorumlulukları arasında, ihracat rakamlarının değerlendirilerek altı aylık ve yıllık olmak üzere yılda iki defa raporlanması da yer almaktadır.

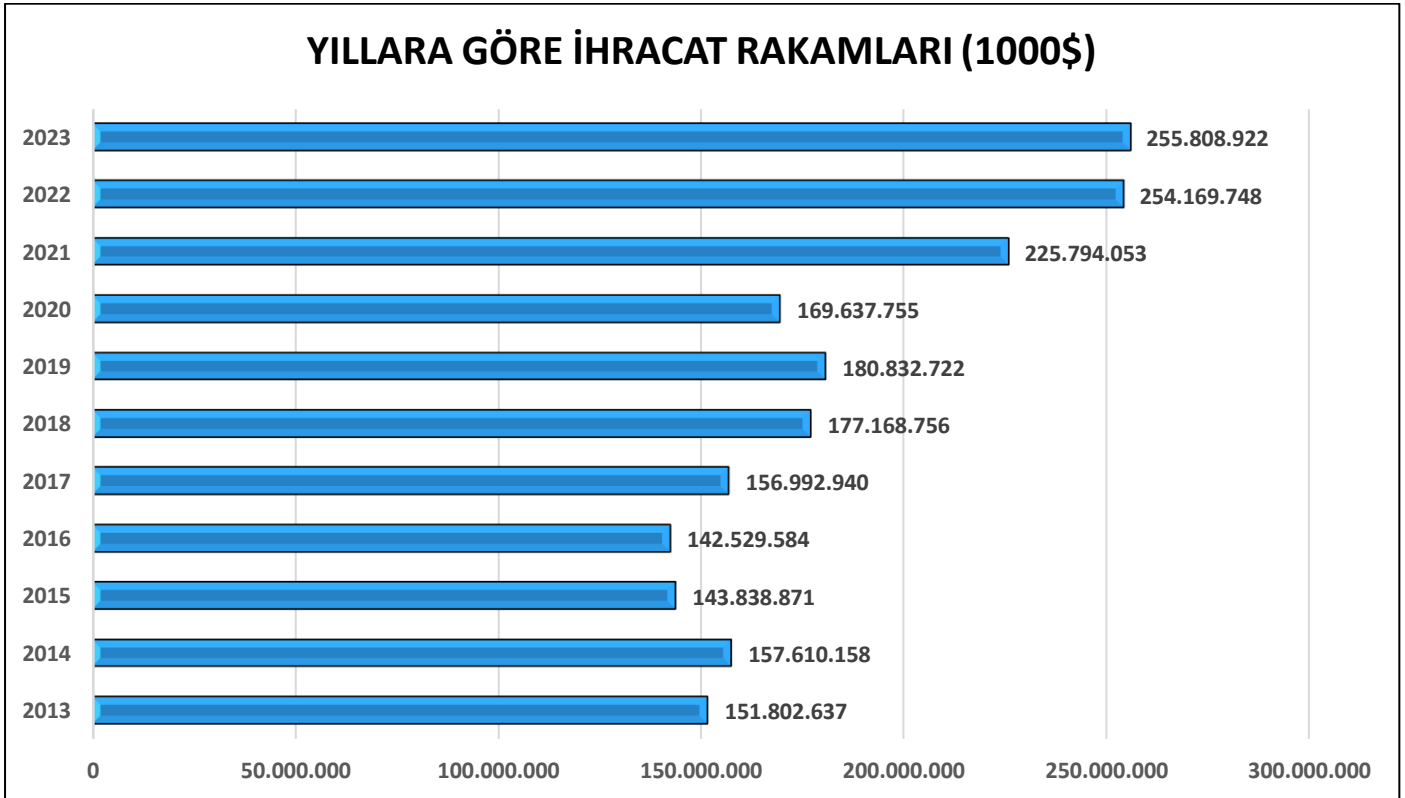
2023 Yılı İhracat Rakamları Değerlendirme Raporunda; Türkiye'nin yıllara göre ihracatı, aylar bazında karşılaştırmalar, en çok ihracat yapılan ülkeler, sektörel dağılım ve alt kırımlar 2022-2023 kıyaslamaları ile yer almaktadır. Bunun yanı sıra, Ankara ili ihracatı sanayi sektörü özelinde detaylı bir şekilde analiz edilmektedir.

Türkiye İhracatçılar Meclisi ve Türkiye İstatistik Kurumu veri tabanları kullanılarak hazırlanan Rapor, Türkiye ve Ankara ili ihracatının mevcut durumuna ilişkin değerlendirme sunmaktadır.

2023 YILI İHRACAT RAKAMLARI DEĞERLENDİRME RAPORU

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) verileri uyarınca, 2023 yılında ihracat yüzde 0,6 artışla 255,8 milyar ABD Doları, ithalat ise yüzde 0,5 azalarak 361,8 milyar ABD Doları gerçekleşmiştir. Böylece, dış ticaret açığı yüzde 3,2 azalarak 105 milyar 997 milyon ABD Doları seviyesine düşmüştür. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2022 yılında yüzde 69,9 iken 2023 yılında yüzde 70,7' ye ulaşmıştır.

Yıllar itibariyle ülkemiz ihracatını gösteren grafik aşağıda yer almaktadır.

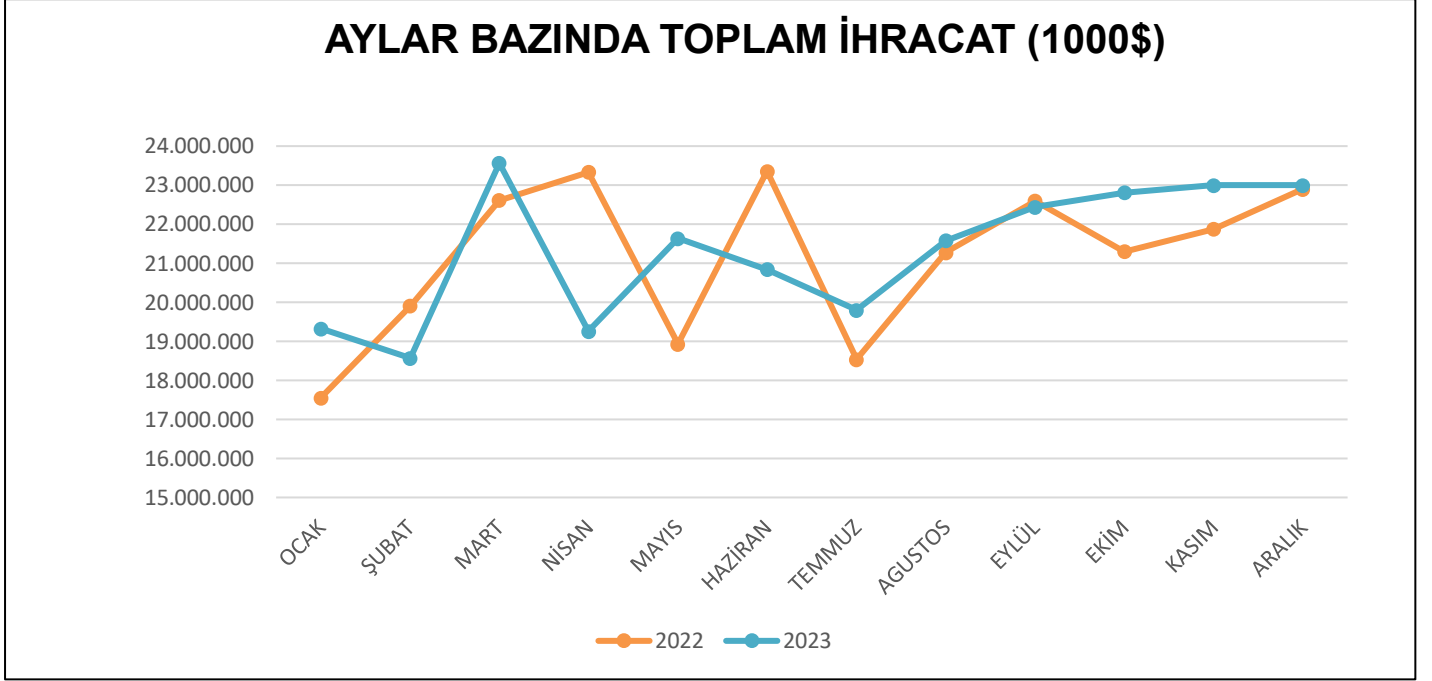

Kaynak: TİM

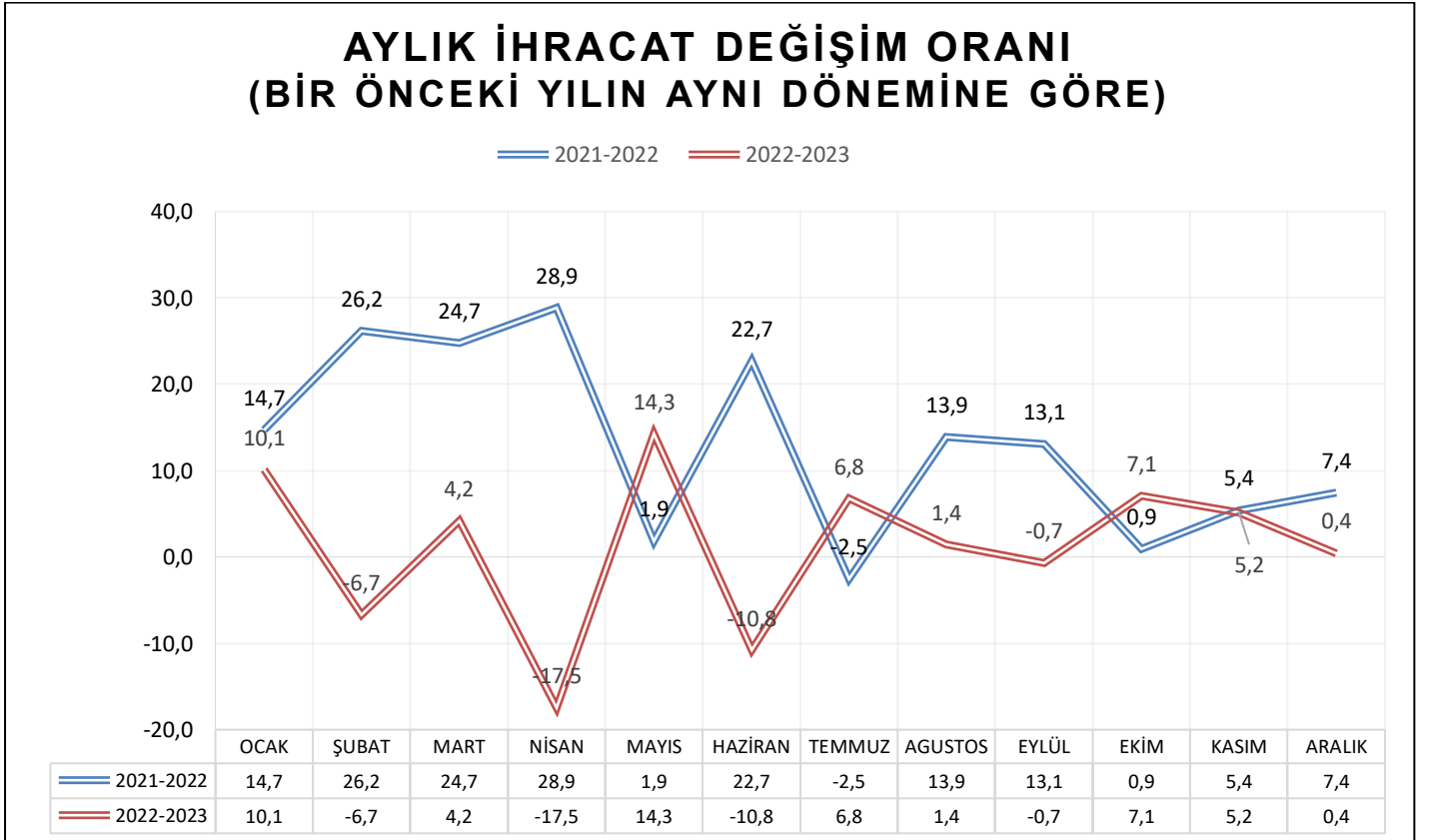
TİM Sektörel İhracat Rakamları (1000\$)	221.731.180
İhracatçı Birlikleri Kaydından Muaf İhracat ile Antrepo ve Serbest Bölgeler Farkı (1000\$)	34.077.742
TOPLAM (1000\$)	255.808.922

Yukarıdaki tablo uyarınca raporda yer alan veri değerlendirmeleri TİM sektörel ihracat rakamları baz alınarak yapılmıştır.

Aylar itibariyle ülkemiz ihracatını gösteren grafik aşağıda yer almaktadır.

Kaynak: TİM

Kaynak: TİM

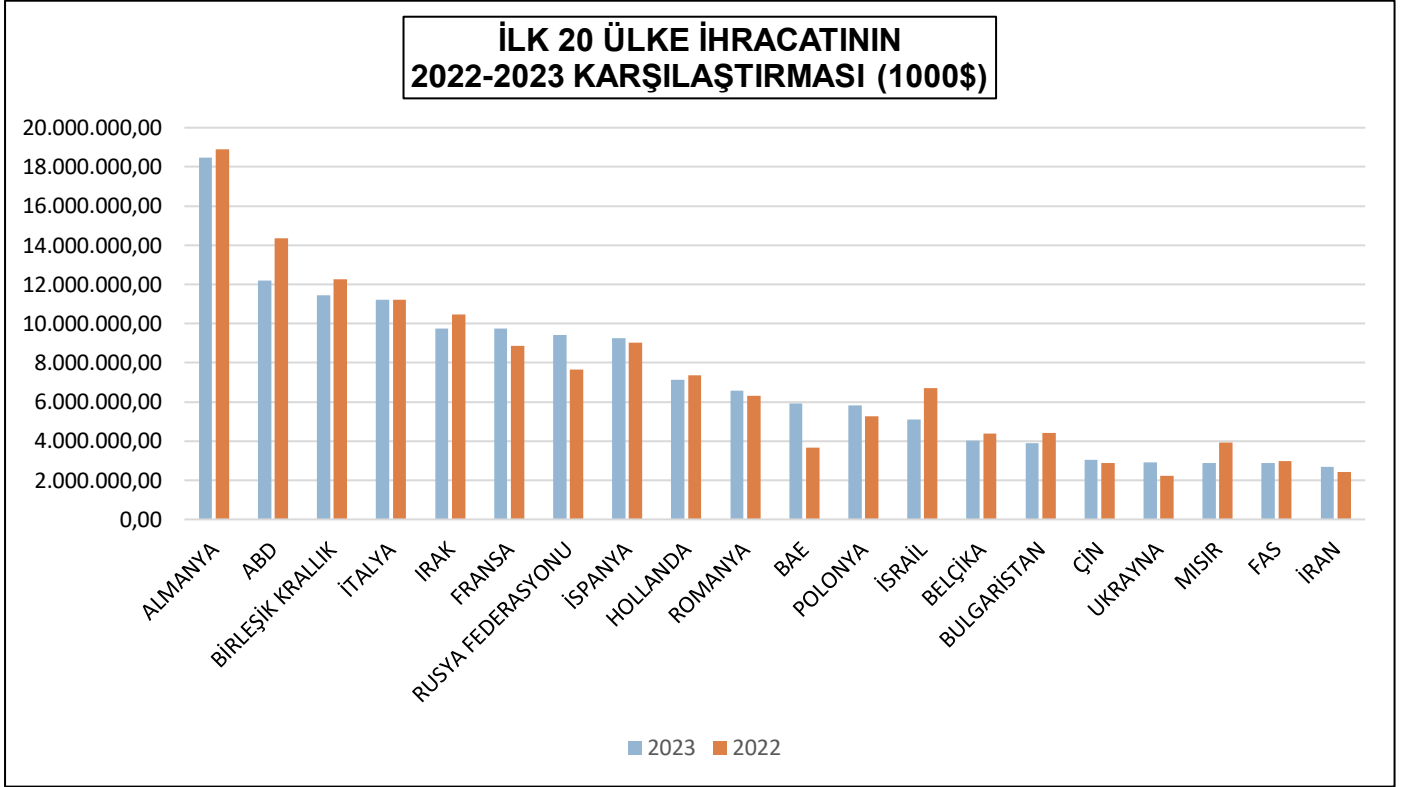
TİM'in ülkeler bazında ihracat rakamlarına göre, ülkemizin ihracatında ilk 10 ülke ile söz konusu ülkelerle gerçekleştirilen ihracat rakamları şöyledir;

2023 YILI İHRACATINDA İLK 20 ÜLKE (1000\$)

SIRA	ÜLKE	İHRACAT TUTARI	% PAY
1.	ALMANYA	18.461.661	8,33
2.	ABD	12.196.536	5,50
3.	BİRLEŞİK KRALLIK	11.444.370	5,16
4.	İTALYA	11.200.257	5,05
5.	IRAK	9.755.105	4,40
6.	FRANSA	9.736.115	4,39
7.	RUSYA FEDERASYONU	9.423.701	4,25
8.	İSPANYA	9.266.739	4,18
9.	HOLLANDA	7.138.230	3,22
10.	ROMANYA	6.563.477	2,96
11.	BAE	5.915.078	2,67
12.	POLONYA	5.818.274	2,62
13.	İSRAİL	5.095.115	2,30
14.	BELÇİKA	4.035.982	1,82
15.	BULGARİSTAN	3.881.180	1,75
16.	ÇİN	3.032.686	1,37
17.	UKRAYNA	2.916.319	1,32
18.	MISIR	2.895.635	1,31
19.	FAS	2.892.754	1,30
20.	İRAN	2.672.346	1,21
	İlk 20 Ülke Toplam	144.341.560	65,10
	Genel Toplam	221.731.180	100,00

Kaynak: TİM

Anılan 20 ülkenin 2022-2023 yıllarındaki ihracat performanslarının sergilendiği grafik aşağıdadır.

Kaynak: TİM

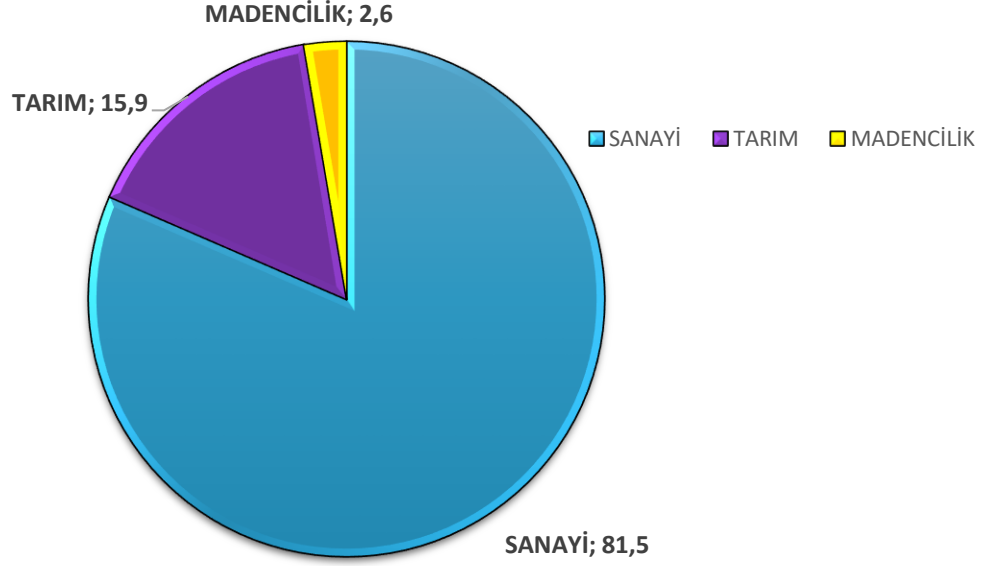
İlk 20 ülke arasında, 2022 yılına göre 2023 yılında ülkemizden yapılan ihracatın artış gösterdiği ülkeler: Fransa, Rusya Federasyonu, İspanya, Romanya, Birleşik Arap Emirlikleri, Polonya, Çin Halk Cumhuriyeti, Ukrayna ve İran'dır.

SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMLAR

Sektörel bazda ihracat rakamlarına bakıldığında ise, sanayi sektörü tarafından gerçekleştirilen ihracat 180,81 milyar ABD Doları iken, tarım ve madencilik sektörleri tarafından gerçekleştirilen ihracat sırasıyla 35,16 milyar ABD Doları ve 5,74 milyar ABD Dolarıdır.

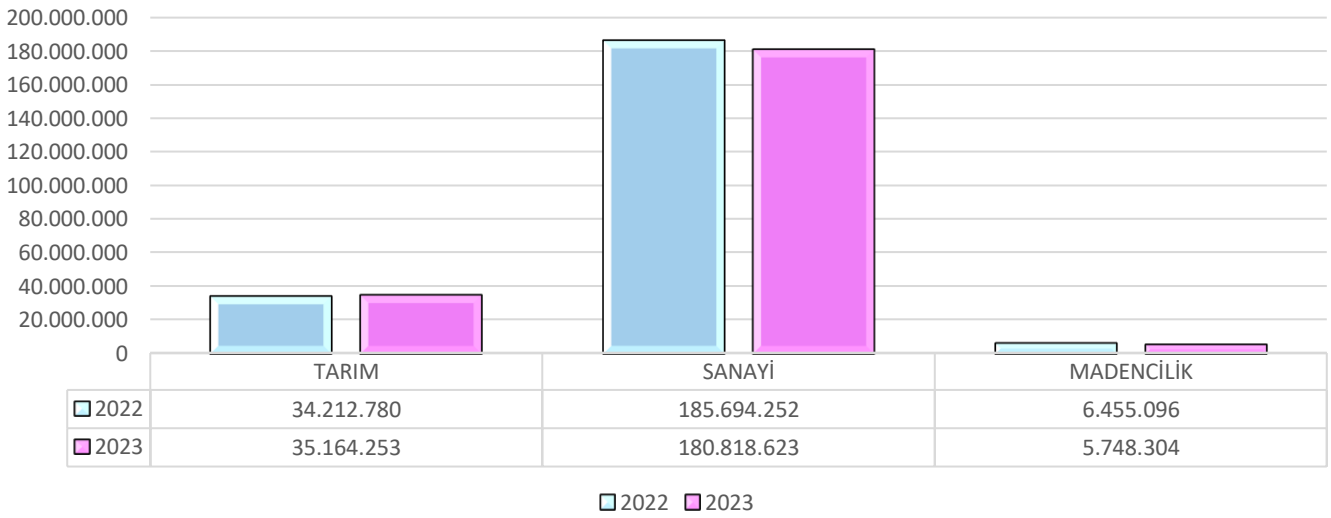
Buna göre, ülkemiz ihracatının % 81,5'i sanayi sektörü tarafından gerçekleştirilmekte olup tarım sektörü tarafından gerçekleştirilen ihracatın payı % 15,9 ve madencilik sektörü tarafından gerçekleştirilen ihracatın payı % 2,6'dır. Söz konusu istatistiklere ilişkin pay grafiği aşağıda yer almaktadır.

İHRACATIN SEKTÖREL DAĞILIMI (YÜZDE)

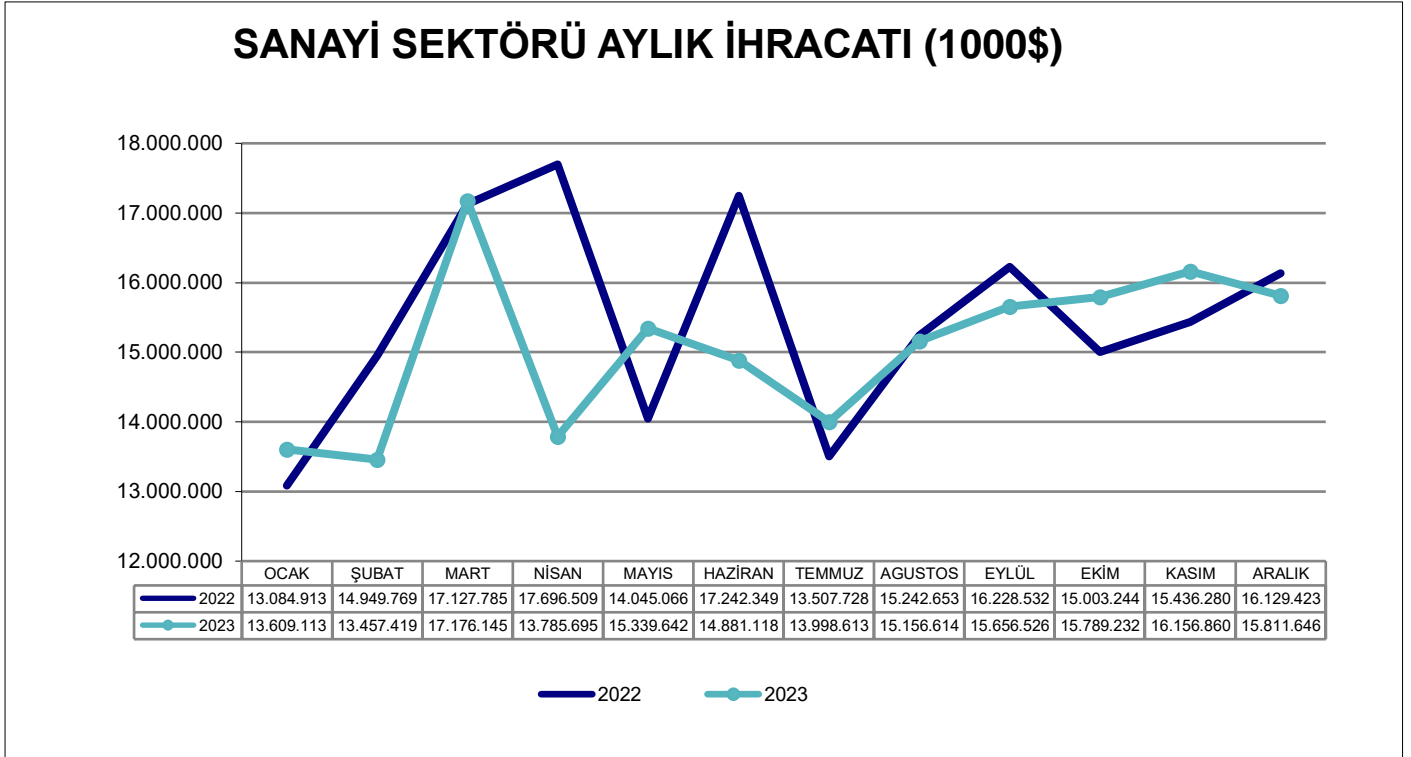
Kaynak: TİM

SEKTÖRLERE GÖRE İHRACAT (1000\$)

Kaynak: TİM

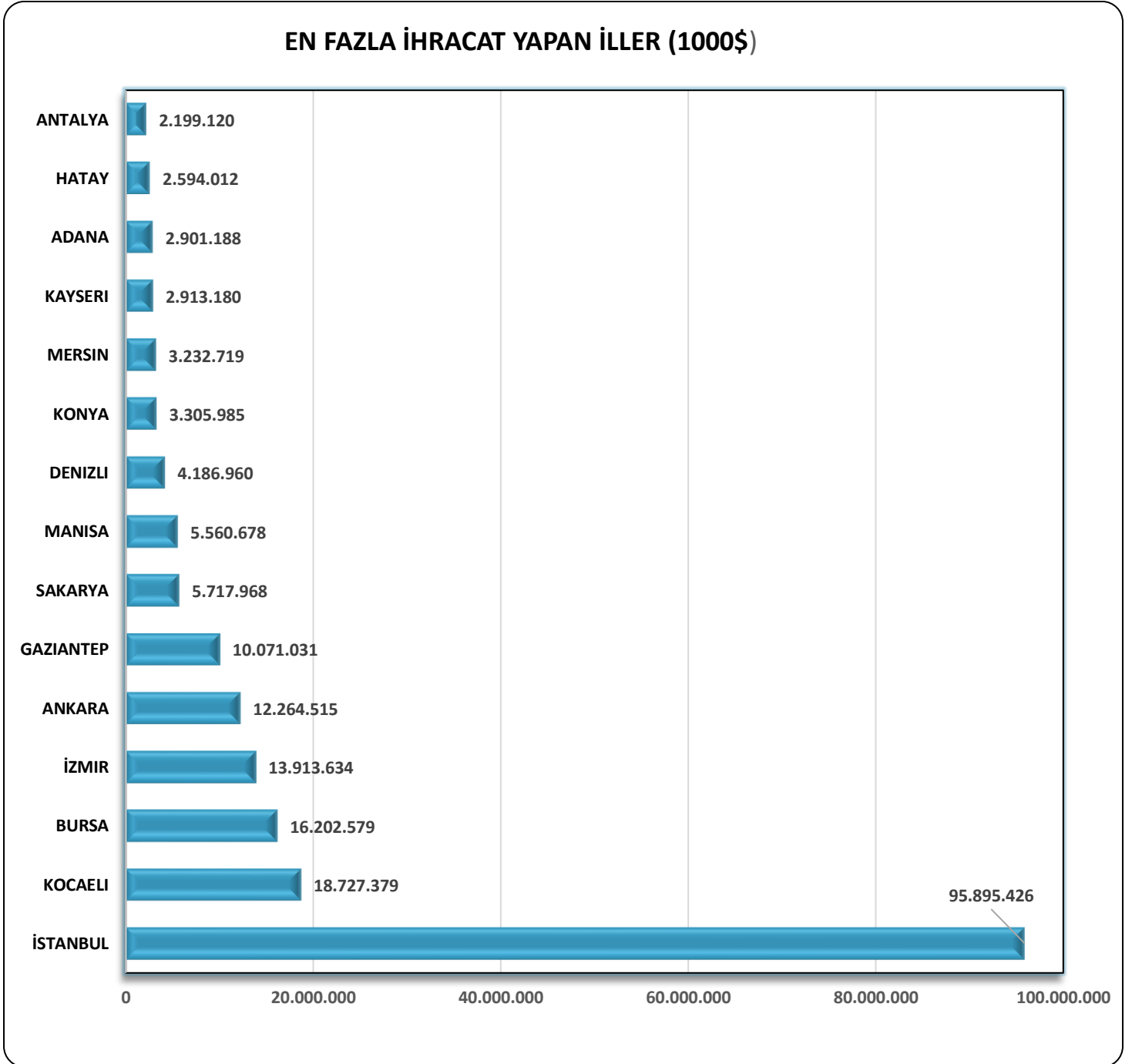
Aylık bazda sanayi sektörü ihracatına ilişkin grafik aşağıda yer almaktadır.

Kaynak: TİM

TİM verilerine göre; 2023 yılında, ihracatçı firmaların kanuni merkezi bazında en fazla ihracat, İstanbul ilinde bulunan firmalar tarafından gerçekleştirilmiştir. Toplam ihracatı 95,8 milyar ABD Doları olan İstanbul'u 18,7 milyar ABD Doları ile Kocaeli ve 16,2 milyar ABD Doları ile Bursa izlemektedir. Ankara ili firmalarınınca gerçekleştirilen ihracat, 2022 yılındaki 11,5 milyar ABD Doları seviyesine göre yüzde 6 oranında artarak 12,2 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. Ankara, 2023 yılında il bazında ihracatta 5. sırada yer alarak geçen yılki yerini korumuştur. Ankara'nın toplam ihracattaki payı ise yüzde 5,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ülkemiz ihracatında önde gelen şehirleri ihracat rakamlarıyla birlikte gösteren grafik aşağıdadır.

Kaynak: TİM

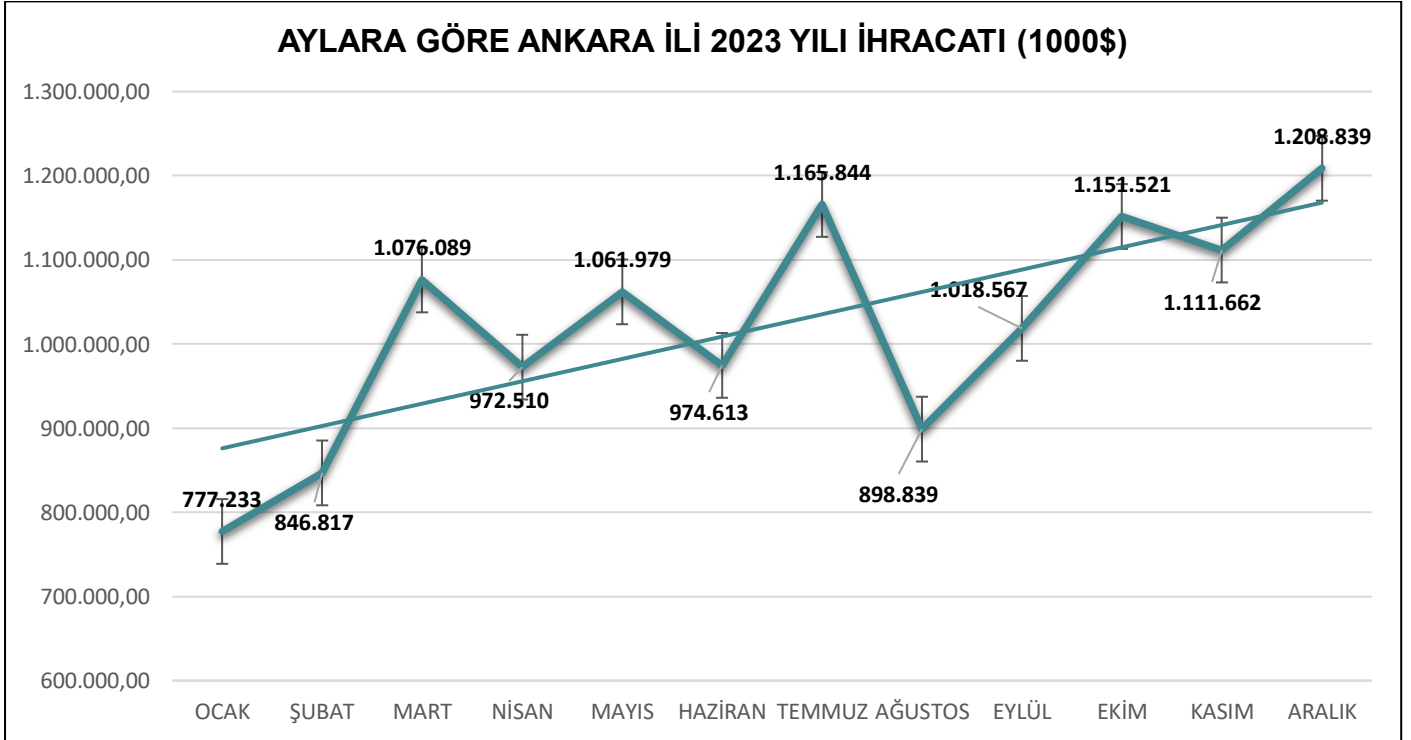
EN ÇOK İHRACAT YAPAN İLK 10 İLİN 2022-2023 KARŞILAŞTIRMASI (1000\$, %)

İLLER	2022	2023	YILLIK DEĞİŞİM
İSTANBUL	99.366.196	95.895.426	-3,49
KOCAELİ	19.238.881	18.727.379	-2,66
BURSA	16.162.738	16.202.579	0,25
İZMİR	13.918.814	13.913.634	-0,04
ANKARA	11.584.298	12.264.515	5,87
GAZİANTEP	10.523.349	10.071.031	-4,30
SAKARYA	4.930.361	5.717.968	15,97
MANİSA	5.203.084	5.560.678	6,87
DENİZLİ	4.702.476	4.186.960	-10,96
KONYA	3.262.161	3.305.985	1,34
MERSİN	2.985.077	3.232.719	8,30

Kaynak: TİM

Not: Karşılaştırma, 2023 verileri esas alınarak yapılmıştır.

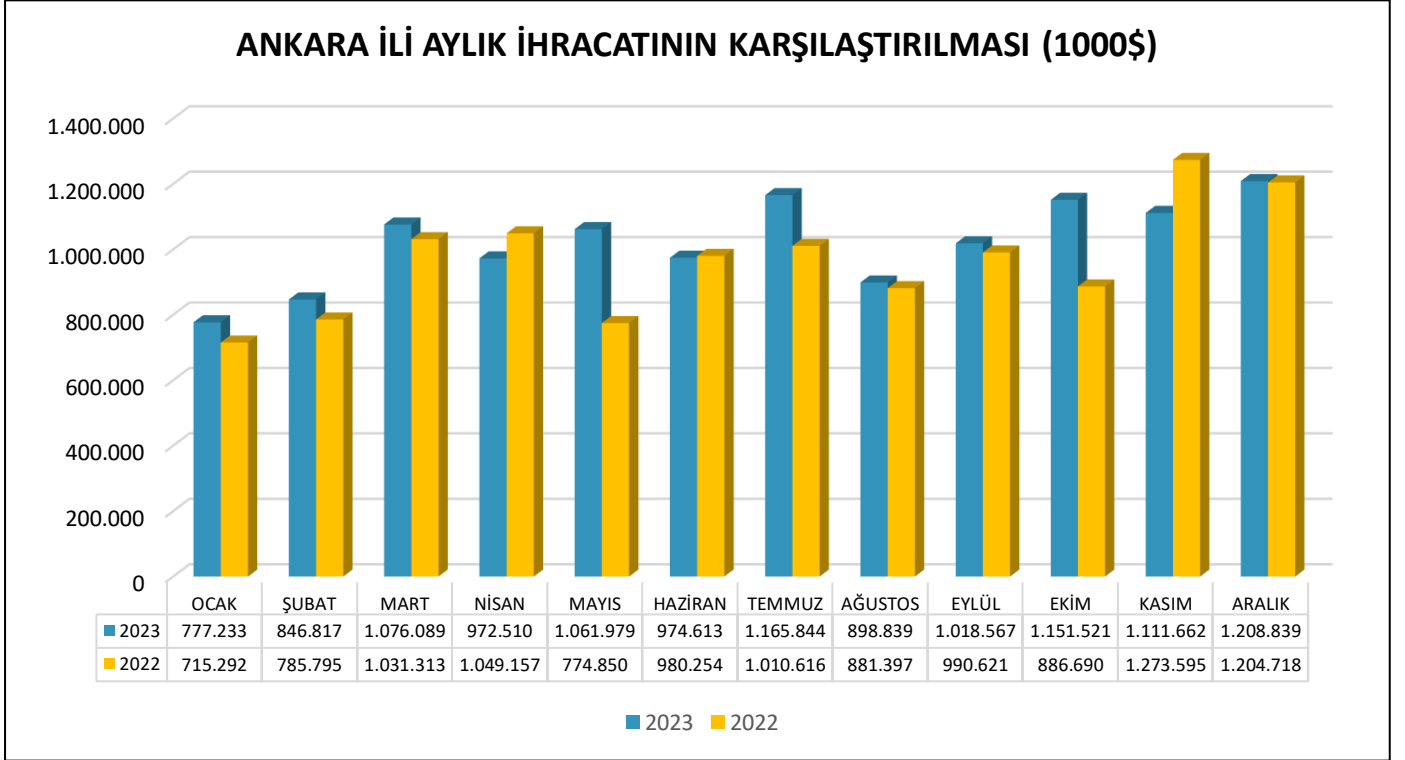
Ankara ili ihracatının 2023 yılı aylık gelişimini gösteren grafik aşağıda sunulmaktadır.

Kaynak: TİM

2023 yılında Ankara ili ihracat verileri incelendiğinde, Mart, Temmuz ve Ekim aylarındaki artış göze çarpmaktadır. Mart ayında ihracat değeri ilk kez 1 milyar ABD Doları seviyesini görmüş Nisan, Haziran ve Ağustos ayları dışında bu değer altına düşmemiştir.

Ankara ilinin 2022-2023 yılında aylara göre ihracat rakamlarının karşılaştırması aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

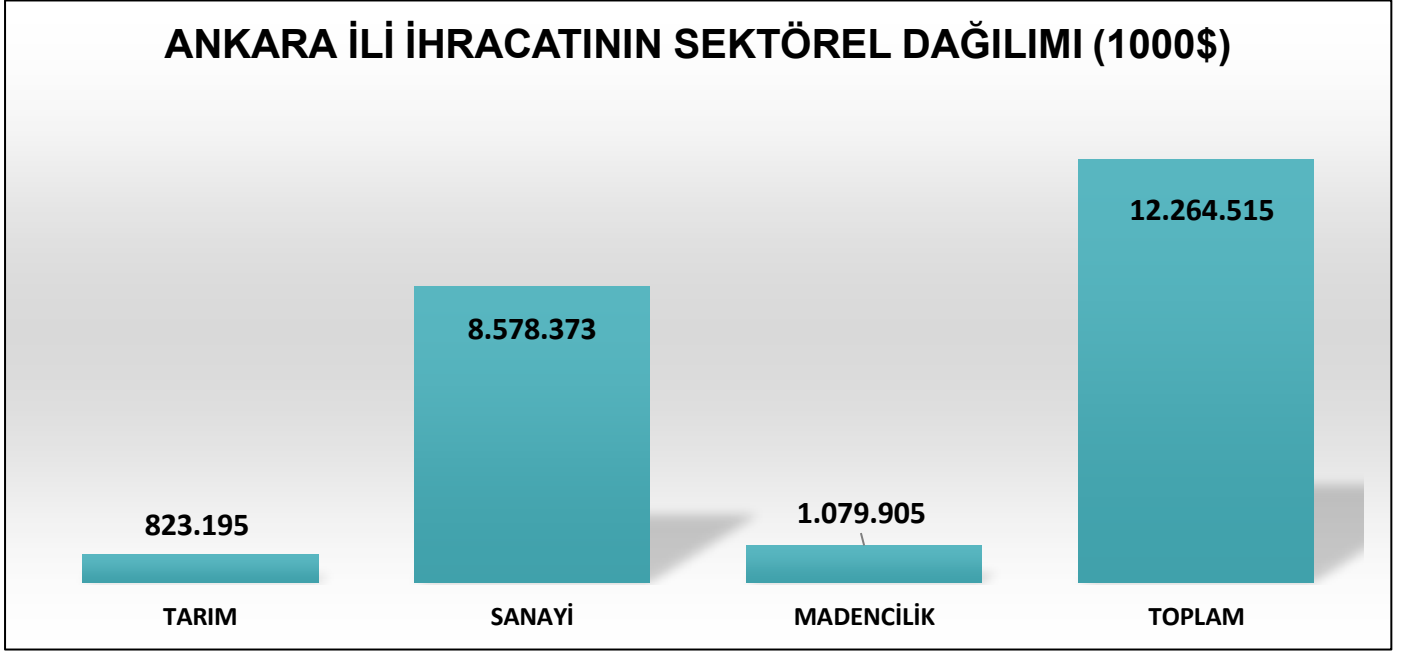

Kaynak: TİM

Tablodan anlaşılacağı üzere, Ankara ili ihracatı 2023 yılının dokuz ayında geçen yılın aynı ayına göre artan bir seyir izlenirken Nisan, Haziran ve Kasım aylarında düşüş göstermiştir.

Geçen yıla göre en yüksek artış Mayıs ve Ekim aylarında gerçekleşirken en yüksek düşüş ise Kasım ve Nisan aylarında olmuştur.

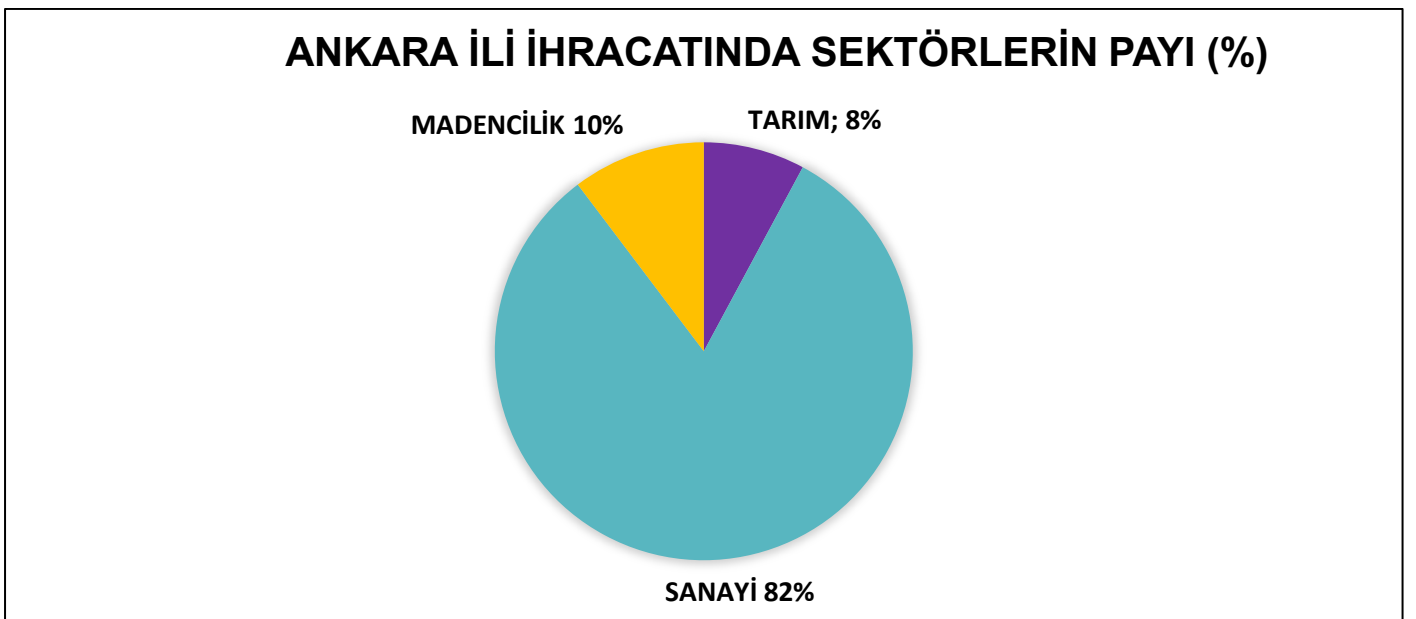
Ankara ilinin ihracat rakamının sanayi, tarım ve madencilik sektörü arasındaki dağılımını gösteren grafik aşağıdadır.

Kaynak: TİM

*Ankara ili ihracatının sektörel dağılım hesaplaması, *TİM İller Bazında Sektör Rakamları* baz alınarak yapılmış olup sanayi sektörü toplam ihracat değerinde *Savunma ve Havacılık Sanayii* sektörü verileri yer almamaktadır.

Grafikten de görüldüğü üzere, Ankara ili sanayi sektörü 2023 yılı ihracatı 8,57 milyar ABD Doları iken madencilik sektörü 1,07 milyar ABD Doları ve tarım sektörü 823 milyon ABD Doları olmuştur. Böylece, sektörlerin il ihracatı içindeki payı, sanayi sektörü için % 82, madencilik sektörü için % 10 ve tarım sektörü için % 8 olmuştur.

Kaynak: TİM

İller bazında sektör rakamları uyarınca, Ankara ilinin sektörler itibariyle ihracatını gösteren tablo aşağıdadır. Tabloda, 2022 ve 2023 yılı ihracat rakamları ile yüzde değişim oranı yer almaktadır.

ANKARA İLİ İHRACATININ SEKTÖRLERE GÖRE 2022-2023 KARŞILAŞTIRMASI (1000\$)			
SEKTÖR	2022	2023	YILLIK DEĞİŞİM
TARIM	805.688	823.195	%2,2
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	224.360	280.157	%24,9
Yaş Meyve ve Sebze	20.586	26.313	%27,8
Meyve Sebze Mamulleri	160.331	156.975	-%2,1
Kuru Meyve ve Mamulleri	6.133	3.724	-%39,3
Fındık ve Mamulleri	666	379	-%43,1
Zeytin ve Zeytinyağı	14.213	26.089	%83,6
Tütün	407	1.020	%150,4
Süs Bitkileri ve Mamulleri	2.575	2.873	%11,6
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	97.185	92.310	-%5,0
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	279.233	233.354	-%16,4
SANAYİ	8.398.763	8.578.373	%2,1
Çelik	835.135	880.904	%5,5
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	263.498	197.469	-%25,1
Demir ve Demir Dışı Metaller	833.510	772.009	-%7,4
Deri ve Deri Mamulleri	110.546	112.260	%1,6
Diğer Sanayi Ürünleri	5.356	0	-%100,0
Elektrik ve Elektronik	835.830	1.026.182	%22,8
Gemi, Yat ve Hizmetleri	14.484	9.120	-%37,0
Halı	11.097	9.463	-%14,7
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	253.744	143.321	-%43,5
İklimlendirme Sanayii	393.527	431.014	%9,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.920.623	1.688.652	-%12,1
Mücevher	79.118	36.361	-%54,0
Otomotiv Endüstrisi	1.216.306	1.476.122	%21,4
Tekstil ve Hammaddeleri	16.044	13.362	-%16,7
Makine ve Aksamları	1.609.945	1.782.134	%10,7
MADENCİLİK	1.146.117	1.079.905	-%5,8
Madencilik Ürünleri	1.146.117	1.079.905	-%5,8
TOPLAM	11.577.496	12.264.515	%5,9

Kaynak: TİM

Tabloda gösterildiği üzere, 2023 yılı ihracatında sektörler bazında 2022 yılına göre bazı kalemlerde düşüş yaşanmıştır.

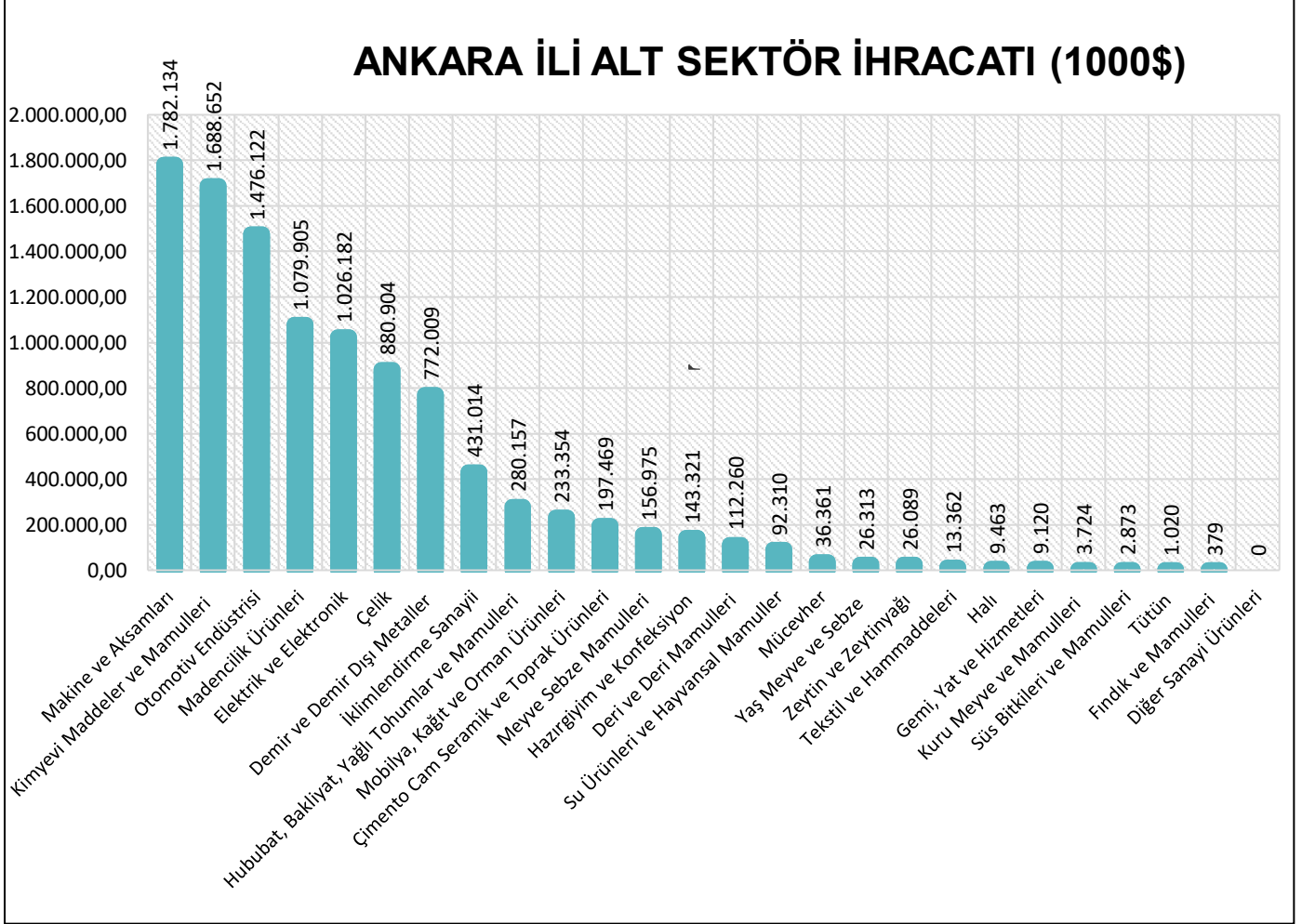
Bu kapsamda, ihracatında en fazla düşüş yaşanan sektörler,

- Diğer Sanayi Ürünleri (%100)
- Mücevher Ürünleri (%54)
- Hazırgiyim ve Konfeksiyon (%43,5)

Bununla birlikte, 2023 yılında ihracatını en çok artıran sektörler şunlardır:

- Tütün (%150,4),
- Zeytin ve Zeytinyağı (%83,6)
- Yaş Meyve ve Sebze (%27,8)

Ankara ili alt sektör ihracat rakamlarının yer aldığı grafik aşağıda yer almaktadır.

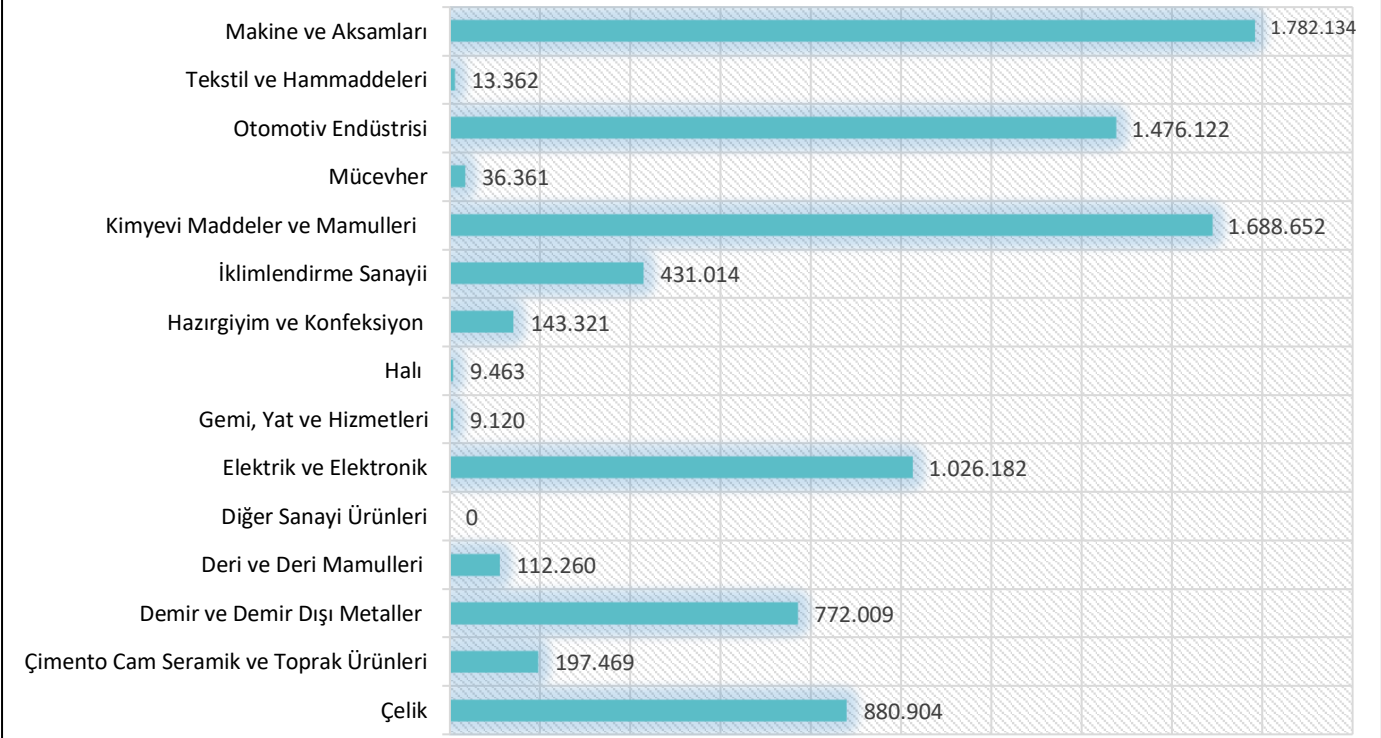

Kaynak: TİM

TİM verileri uyarınca Ankara ili sanayi sektörünün 2023 yılı ihracat rakamı 8,6 milyar ABD Doları olup Ankara'nın toplam ihracatının % 70'ini oluşturmaktadır. Ülke geneline bakıldığında ise, Ankara sanayi sektörü ihracat rakamının, ülkemiz toplam ihracatındaki payının % 3,8 olduğu görülmektedir. Ankara sanayi sektörü ihracatının ülkemiz sanayi sektörü ihracatı içerisindeki payı ise % 4,7'dir.¹

¹ TİM verilerine göre sanayi sektörü altında yer alan sektörler; Tekstil ve Hammaddeleri, Deri ve Deri Mamulleri, Halı, Kimyevi Maddeler ve Mamulleri, Hazır Giyim ve Konfeksiyon, Otomotiv Endüstrisi, Gemi ve Yat, Elektrik, Elektronik ve Hizmet, Makine ve Aksamları, Demir ve Demirdışı Metaller, Çelik, Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri, Mücevher, Savunma ve Havaçılık, İklimlendirme ile Diğer Sanayi Ürünleridir.

ANKARA İLİ SANAYİ SEKTÖRÜ 2023 YILI İHRACATI (1000\$)

Kaynak: TİM

Ankara ili sanayi sektörünün alt sektörlerinin ihracat performansına bakıldığında, Ankara ilinin ihracatta ilk beş sektörü şunlardır:

1. Makine ve Aksamları – 1,7 milyar ABD Doları
2. Kimyevi Maddeler ve Mamulleri - 1,6 milyar ABD Doları
3. Otomotiv Endüstrisi– 1,4 milyar ABD Doları
4. Elektrik Elektronik- 1 milyar ABD Doları
5. Çelik – 880 milyon ABD Doları

Yukarıda sıralanan beş sektör tarafından gerçekleştirilen ihracat, 6,5 milyar ABD Doları olup Ankara ilinin toplam ihracatının % 53'ünü oluşturmaktadır.

2023 yılı ihracat değerleri 2022 yılı ile karşılaştırıldığında en yüksek artış gösteren sektörler sırasıyla; Elektrik ve Elektronik, Otomotiv Endüstrisi, Makine ve Aksamları, İklimlendirme Sanayii, Çelik, Deri ve Deri Mamulleridir.

Bunun yanı sıra, geçen yıla göre azalan sektörler ise; Diğer Sanayi Ürünleri, Mücevher, Hazırgiyim ve Konfeksiyon, Gemi, Yat ve Hizmetleri, Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri, Tekstil ve Hammaddeleri, Halı, Demir ve Demir Dışı Metallerdir.

TİM'in ülkeler bazında ihracat rakamlarına göre, Ankara ilinin ihracatındaki ilk on ülke ile söz konusu ülkelerle gerçekleştirilen ihracatın değişimi şöyledir:

ANKARA İHRACATINDA İLK 10 ÜLKE

	ÜLKE	2022 (1000\$)	2023 (1000\$)	DEĞİŞİM
1	ABD	1.098.496	1.005.691	-%8,4
2	ALMANYA	767.948	956.159	%24,5
3	ÇİN	809.164	856.453	%5,8
4	ROMANYA	308.235	627.700	%103,6
5	IRAK	482.787	477.923	-%1,0
6	RUSYA FEDERASYONU	319.068	458.022	%43,6
7	İTALYA	364.435	417.633	%14,6
8	BİRLEŞİK KRALLIK	330.650	363.341	%9,9
9	AZERBAYCAN	255.806	346.004	%35,3
10	BULGARİSTAN	523.409	336.258	-%35,8
	İLK 10 ÜLKE TOPLAM	5.259.996	5.845.185	%11,1
	GENEL TOPLAM	11.577.496	12.264.515	%5,9

Kaynak: TİM

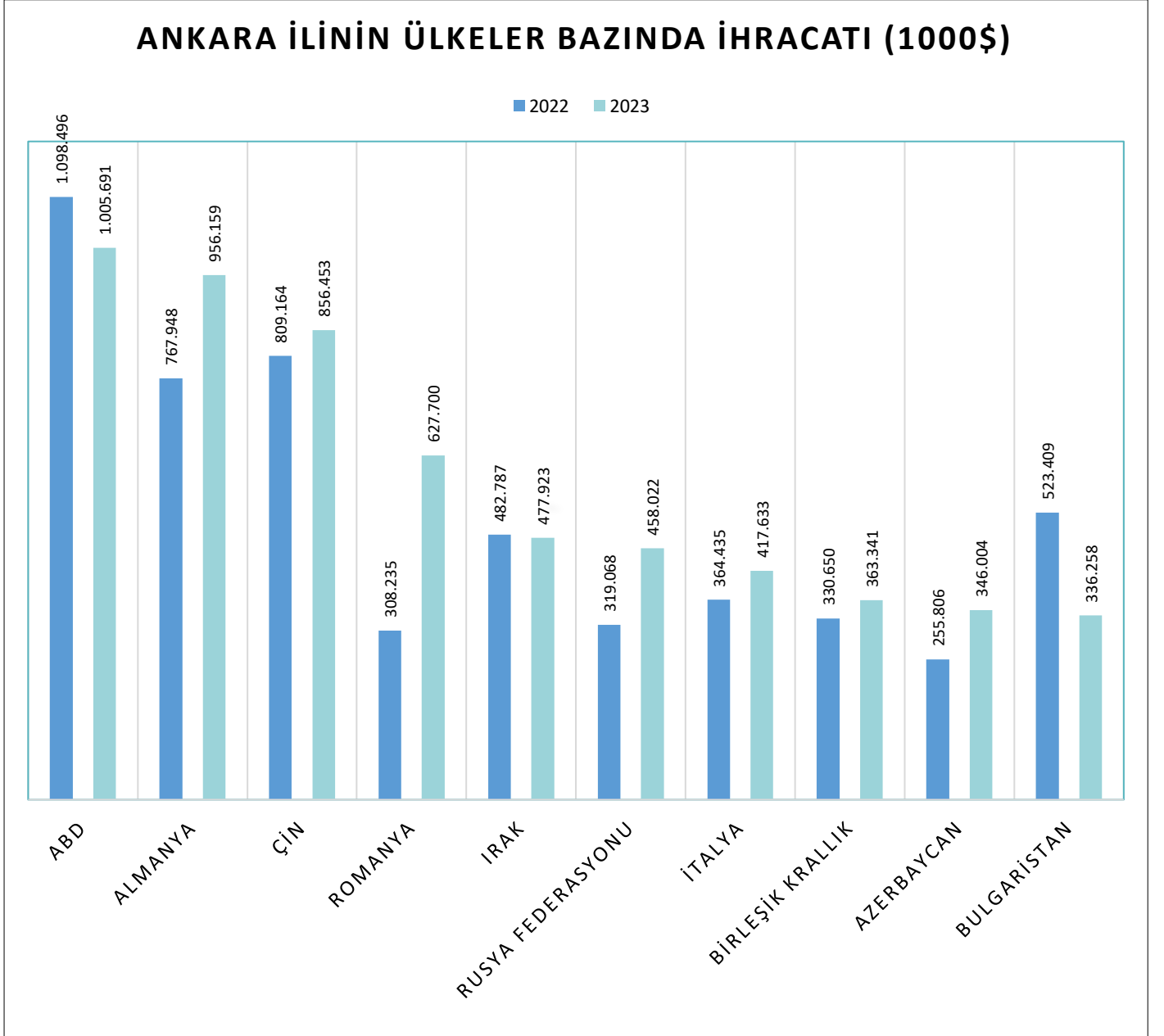
Not: Karşılaştırma, 2023 verileri esas alınarak yapılmıştır.

Tabloda görüldüğü üzere, Amerika Birleşik Devletleri yaklaşık yüzde onluk bir düşüşe rağmen 2022 yılında olduğu gibi 2023 yılında da Ankara'nın en çok ihracat yaptığı ülke olmuştur. Geçtiğimiz yıl üçüncü sırada olan Almanya, 2023 yılında artan ihracat değeri ile Çin Halk Cumhuriyeti'nin yerini alarak ikinciliğe yükselmiştir. İhracat değeri %100'ün üzerinde büyüme sağlayan Romanya'nın dokuzuncu sıradan dördüncü sıraya yerleştiği görülmektedir.

Bunun yanı sıra Bulgaristan 2022'de dördüncü sırada iken %35,8'lik küçülme ile bu yıl onuncu ülke konumundadır. Ukrayna'nın 2023 yılında ilk 10 sıralamasında kendine yer bulamadığı gözlemlenmekle birlikte Ukrayna'nın yerini geçtiğimiz yıl on birinci sırada bulunan Azerbaycan'ın aldığı gözlemlenmektedir. Diğer yandan, Irak Ankara ihracatındaki 5. sıradaki yerini korumuştur.

Ankara ili ihracatındaki ilk 10 ülkenin toplam ihracat değeri 5,8 milyar ABD Doları olup Ankara ili toplam ihracatının yüzde 47,6'sını oluşturmaktadır.

Ankara ili ihracatının büyük bir bölümünü oluşturan anılan ülkelere ilişkin 2022-2023 karşılaştırmalı grafik aşağıda yer almaktadır.

Kaynak: TİM

DEĞERLENDİRMELER

Başta Avrupa Birliği olmak üzere temel ticaret partnerlerimizde başlayan durgunluk sürecine rağmen, Türkiye ihracatı 255.8 milyar ABD Dolarına ulaşmış ve cumhuriyet tarihi ihracat rekoru kırılmıştır.

İhracatın alt kalemlerine bakıldığında sanayi sektörünün başat rolü üstlendiği görülmektedir. Buna göre, ülkemiz ihracatının % 81,5'i sanayi sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. Otomotiv endüstrisi, kimyevi maddeler ve mamulleri, hazır giyim ve konfeksiyon ile elektrik ve elektronik alt sektörleri ihracat tutarında ana belirleyiciler olmuştur. Diğer taraftan; gemi, yat ve hizmetleri, mücevher, savunma ve havacılık sanayii sektörlerinde ise 2023 yılında 2022 yılına göre yüzde 25'in üzerinde artış görülmüştür.

İhracatta il bazında en büyük oyuncu İstanbul olmakla birlikte Ankara 5. sırada yer almıştır. Ankara ihracatı yüzde 5,9 artış ile Türkiye ihracatının üzerinde yükseliş göstermiştir. Söz konusu ihracat artışında, özellikle yüksek teknolojili sanayi ürünlerinin önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Makine aksamaları, kimyevi maddeler ve mamuller, otomotiv endüstrisi, madencilik ürünleri, elektrik ve elektronik Ankara ihracatının ilk beş sektörleri olup Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Çin Halk Cumhuriyeti, Romanya ve Irak Ankara'nın ihracat yaptığı en önemli pazarlardır.

Mevcut gelişim eğilimi ve dış pazarlar dikkate alındığında; önümüzdeki dönemde yüksek teknolojili ürünler başta olmak üzere Ankara sanayi ürünleri ihracatının artması öngörülmektedir.